

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH:

20. G.W. 2023

**KIOT – OŁTARZ BOCZNY
PW. ŚW. SERAFINA**

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków

mgr inż. arch. Arkadiusz Bojczuk
Kierownik Delegatury w Białej Podlaskiej

Z CERKWI PRAWOSŁAWNEJ P.W. ŚW. MIKOŁAJA
w Zabłociu
powiat bialski
diecezja lubelsko – chełmska

Opr. Małgorzata Podgórska – Makal

Konservator dzieł sztuki

Upr. konserwatorskie 20/K/97

Nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

LUBLIN
styczeń 2021

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

• OPIS

Program dotyczy Ołtarza bocznego - kiotu z ikoną „św. Serafin”.

Architektura wymiary: wys. 258 cm, szer. 99 cm.

Technika architektury: drewno politurowane

Ikona wym. 59 x 52 cm.

Technika ikony: olej na desce, złoczone tło

Rama ikony dekoracyjna, złoczona.

Czas powstania początek XX w.

Ołtarz boczny – jest to forma architektoniczna wolnostojąca, jednoosiowa, składająca się z dwóch części. Dolna część w formie cokołu z dwiema pionowymi płycinami flankowanymi pilastrami kanelowanymi. Całość zwieńczona gzymsem gierowanym. Nastawa w formie architektonicznej ramy ikony w kształcie prostokąta zakończonego trójkątnie. Górne belki wykończone ażurowym detalem snycerskim zwieńczone krzyżem prawostawnym. Ołtarz wykonany z drewna, politurowany.

Św. Serafin - ikona w formie stojącego prostokąta z trójkątnym zwieńczeniem z przedstawieniem gołębic. Zwieńczenie o wymiarach 120 x 67 cm. Gołębica srebrzona, na złotym tle, wokół złote promienie. Kompozycja ikony jednopostaciowa, centralna. Św. Serafin „en face”, ukazany w pełnej postaci. Ubrany w tunikę w ciemnobrązowym kolorze oraz białą stulę z emblematami w postaci krzyży w kolorze błękitnym. W lewej dłoni trzyma różaniec, prawą dłoń unosi w geście błogostawieństwa. Twarz okolona siwymi włosami i siwą brodą. Wokół głowy złoczone i emaliowany nimb. Tło zdobione roślinnym reliefowym ornamentem, złoczone. Przedstawienie otoczone emaliowaną bordiurą. Pod postacią napis cyrylicą.
Rama zdobiona, złoczona.

• STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Obiekt znajduje się w świątyni czynnej, w której sporadycznie odbywają się nabożeństwa.

Świątynia jest murowana, w latach 70. XX wieku w cerkwi prowadzone były szeroko zakrojone prace remontowe. W 1989 w cerkwi odnowione zostało pokrycie dachowe.

Ołtarz wraz z ikoną wymagają przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich.

Widoczne ślady po drewnojadach. Drewno ołtarza brudne, poprzecierana politura, ślady przypalenia pod ikoną w środkowej części. Braki elementów snycerki drewnianej na bokach, w dolnej partii oraz fragmentów gzymśów. Odwrocie ołtarza w dobrym stanie.

Warstwa malarska ikony mocno zabrudzona, werniks pożółkły, widoczne drobne ubytki w warstwie malarskiej. Przetarcia warstwy malarskiej. Na całej powierzchni malarstwa i złoczeń widoczne ślady działania najprawdopodobniej pleśni. Rama zabrudzona, widoczne ubytki w gruncie, odspojenia i spękania. Złoto poprzecierane.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

OŁTARZ BOCZNY - KİOT

Pierwszym etapem prac będzie wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej dokumentującej stan zachowania obiektu. Następnie zostanie wykonane badanie stanu drewna ołtarza. W kolejnym etapie zostanie oczyszczona powierzchnia drewniana. Następnie wykonanie niezbędnych prac stolarsko – snycerskich: wzmocnień, uzupełnień brakujących lub uszkodzonych elementów snycerki drewnianej z drewna tego samego gatunku co drewno oryginalne. Wzmocnienie strukturalne 5 % roztworem żywicy Paraloid B 72 w toluenie. Uzupełnienie drobnych ubytków podłoża szpachlą do drewna w kolorze drewna oryginalnego. Wykonane będzie scalenie kolorystyczne drewna oraz zabezpieczenie powierzchni drewna.

Przez cały czas trwania prac prowadzona będzie dokumentacja fotograficzna, rysunkowa i opisowa wykonywanych zabiegów konserwatorskich.

İKONA

Prace rozpocznie oczyszczenie ikony z kurzu. Następnie zostanie zabezpieczone odpajające się malarstwo, poprzez podklejenie łuszczącej się warstwy malarskiej i sypiących się gruntów. Następnie po próbach różnych środków czyszczących nastąpi oczyszczenie warstwy malarskiej z zabrudzeń oraz warstwy pozostałego werniksu. Wykonanie czyszczenia złotego tła. W kolejnym etapie wykonane zostaną uzupełnienia ubytków warstwy gruntu na licu ikony do wysokości warstwy malarskiej oraz opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału. Całość pokryta zostanie werniksem retuszującym po czym wykonany zostanie retusz warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego w technice olejno – żywicznej. Wykonanie złocenia zniszczonych fragmentów tła. Po wypunktowaniu warstwa malarska zostanie zabezpieczona werniksem końcowym damarowym. Zostanie wykonane srebrzenie gotębicy oraz zabezpieczenie srebra.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

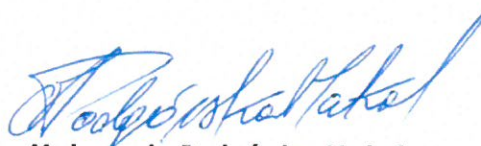
OŁTARZ BOCZNY - KİOT

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej przed konserwacją, w trakcie i po konserwacji.
2. Wykonanie badań obiektu: stanu zachowania drewna.
3. Chemiczne i mechaniczne oczyszczenie powierzchni drewnianych.
4. Wykonanie niezbędnych prac stolarsko – snycerskich: wzmocnień, uzupełnień brakujących lub uszkodzonych elementów snycerki drewnianej
5. Impregnacja – wzmocnienie strukturalne drewna poprzez zaimpregnowanie 5% roztworem żywicy Paraloid B 72.
6. Założenie kitów ze szpachli do drewna.
7. Scalenie kolorystyczne powierzchni drewnianych architektury kiota.
8. Zabezpieczenie powierzchni drewna kiota.

İKONA

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej przed konserwacją, w trakcie i po konserwacji.
2. Podklejenie łuszczącej się i odspojonej warstwy malarskiej i gruntu.
3. Wykonanie prób czyszczenia warstwy malarskiej, dobranie środka i oczyszczenie z brudu i starych werniksów.

4. Delikatne oczyszczenie złotego tła ikony.
5. Uzupelnienie ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej. (Kity wyrównujące powierzchnię pod retusz – punktowanie warstwy malarskiej).
6. Opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału.
7. Wykonanie podmalówki kolorystycznej na kitach.
8. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem pośrednim.
9. Punktowanie warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego techniką olejno-żywiczną.
10. Wykonanie złocenia tła ikony.
11. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem damarowym końcowym.
12. Wykonanie srebrzenia gotębicy.
13. Zabezpieczenie elementów srebrzonych.

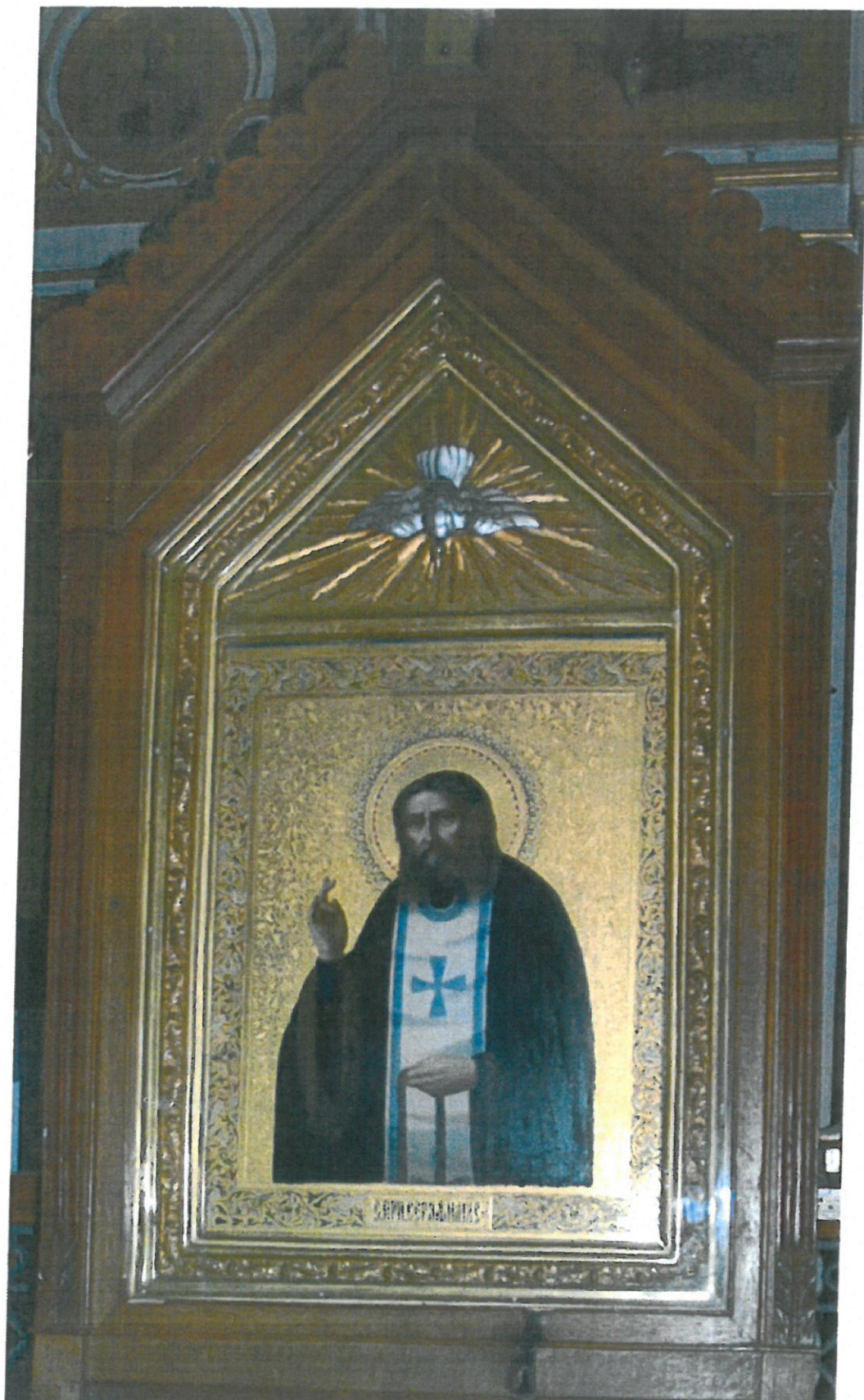

mgr Małgorzata Podgórska-Makal
nr dyplomu ASP w Warszawie 4997
upr. konserwatorskie. 20/K/97
20-282 Lublin, ul. Królowej Jadwigi 6/7
tel. 501030663, 501030687

Lublin 25 styczeń 2021

Fot. nr 1 Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu powiat bielski – Kiot (otfartz boczny)
p.w. św. Serafina, stan obecny. Zdjęcie wykonała M. Podgórska-Makal

Fot. nr 2 - Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu powiat bielski – Ikona. „św. Serafina”, stan obecny. Zdjęcie wykonana M. Podgórska-Makal

Fot. nr 3 Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu powiat bielski – Kiot (ołtarz boczny) p.w. św. Serafina, Krzyż w zwieńczeniu, stan obecny. Zdjęcie wykonała M. Podgórska-Makal

Fot. nr 4 Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu powiat bielski – Kiot (ołtarz boczny) p.w. św. Serafina, stan obecny. Widoczne przypalenia. Zdjęcie wykonała M. Podgórska-Makal

Fot. nr 5 Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu powiat bielski – Kiot (ołtarz boczny)
p.w. św. Serafina, Widoczne zniszczenia drewna. Zdjęcie wykonała M. Podgórska-Makal